

Bandi felesége

– Rendőrök várják lent – futott hozzám a nővére lihegve. Kinéztem az ablakon, és valóban, a bejárat előtt, a régi Renault-om mellett ott parkolt a narancssárga Zsiguli. Lefelé rohanva a lépcsőn valami savanykás bűzt éreztem.

– Nem tehetem! – panaszkodott Visnyovszky, a rendőr, akivel a folyosón futottam össze. – A kocsim egy hétig bűzleni fog. Valamit csináljatok velem! Fertőtlenítsétek, vagy ilyesmi!

Az ápolóhelyen a dögsgagtól szinte a lélegzetem is elállt. A lócán egy öreg fazon ült, szakadt zöld vihardzsekiben, kezében egy koszos nejlontáska lógott, szájában egy összegyűrt cigaretta.

– Gondold el, a csaj kinyitja a konténert, és egy ilyen alak mászik ki belőle! – magyarázta Visnyovszky, miközben a nadrágszíját igazgatta. – A frász jött volna rám!

Ahogy elment, kitártam az ablakot. A szerencsétlent nem zavarta a bűz. Nyilván megszokta már. A szél cserzette mosolygós arca teljesen be volt növe szőrrel, vénebb volt, mint Jeruzsálem. Pavúk kitépte a nejlontáska kezéből, tartalmát az asztalra szórta. Drótdarabok, fényképek, konzervek, egy üveg borovicska, mindenféle papír, és egy átázott újságpapírba csomagolt valami. Undorodva kibontottam. Egy hal volt. Ponty. Hát az bűzlött ennyire! Ki tudja, mióta hordozta magával? A halat visszacsomagoltam a papírba, kirohantam, és a kukába vágtam. Könnyek toluultak a szemembe.

Ahogy visszaértem, a csöves már a földön feküdt, Pavúk meg igyekezett lehúzni róla a kabátot. Nehezen ment, mert az anyag engedett, és cafatokban jött csak le. Az öregnek a kabátja alatt mindenféle rongyok voltak átkötve a derekán, zakó, szerelőruha, melegítő. Pavúk bedühödött, kihúzta a fiókból az ollót, megcsattogtatta a levegőben, hunyorgott egyet, és munkához látott. Az öreg nem értette, mi történik vele, pánikszzerűen felkiáltott.

– Pofa be! – ordított rá Pavúk, és a kezével betapasztotta a száját. Próbáltam segíteni neki. Téptem le róla mindent, amit csak lehetett. Az ujj- és a nadrágdarabokat. A cipőt nem lehetett lehúzni a lábáról, azt is nyírni kellett. Az jutott eszembe, hogy a bűz miatt nem lenne-e jobb gázmaszkban dolgozni. Pavúk egyetértett. Előszedtem őket a szekrényből. Régi gázálcok voltak, az az ormányos fajta, a végén filterrel. Mikor a csövesen már nem maradt semmi, a rongyait egy kupacba raktam, kiszaladtam velük az udvarra, és az egészet bevágtam a kukába. A páciensek az ortopédiáról úgy néztek rám, mint egy kísértetre. Levettem a maszkot. Teljesen beleizzadtam.

Remélem, hogy mire visszaérek, Pavúknak sikerül a hobót betuszkolnia a zuhany alá, de ő otthagya a földön fekvő és a hasát bámulta. Az öregnek nagyon vékony volt ott a bőr. Úgy nézett ki, mint valami hártya, s még a beketet is látni lehetett alatta. Mintha giliszták mozogtak volna benne! Pavúk nem hitt a szemének, mindenáron meg akarta érinteni azt a furcsa hasat. Én inkább elfordultam a szerencsétlentől. Sovány volt, csont és bőr, tiszta kosz, az egész testén foltok, kiütések, remegett a hidegtől, és kiabált, hogy hova raktuk el a gönceit.

– Ne félj, kapsz újat! – mondtam neki, hogy megnyugodjon. Volt itt elég belőle. Szoknyák, kabátok, kalapok, sapkák, cipők. Az évek során rengeteg kacatot itt hagytak az emberek.

A vén csórónak még a bőre alatt is retek volt, így Pavúk egy nyeles kefével súrolta a zuhany alatt. Én meg öntöttem rá a sampont. A hasára vigyáztunk, nehogy feltépjük. Az öreg meg tartotta a kezével, biztos, ami biztos.

Miután megfürdettük, egy lepedőbe csavarva, mintha tógában, leültettük a lócára. Megkínáltuk egy cigarettával, hogy elnyerjük a bizalmát. Hogy megerősödjön, teát is főztünk neki. Erre a csöves belelkesült, és beszélni kezdett.

– Uraim, negyvenkettőben Zsitomir mellett keresztűzbe keveredtünk. Jöttek a fritzek is, meg a ruszkik is, mint a darazsak! Én meg hogy beugrok a lövészárkba, de kaptam egy golyót a vállamba. Durch átrepült rajtam!

Aztán még egyet. Ide a hátamba! Akkorát, hogy kiszakadtak a beleim! Az egész cakk-pakk, úgy, ahogy volt! Bezony ám! – nevette el magát a fogatlan szájával. Elemében volt az öreg. A sztorit nyilván már mindenkinek elmesélte.

– De mázlim volt! – folytatta. – Egy ruszki rám talált. Egy civil! A beleimet visszatuszkolta, rongyokkal meg a nadrágszíjjal összehúzta, aztán elvitt a mi-einkhez. Mit tudtam én akkor a világról!

– De túlélted – próbálkozott Pavúk.

– Úgy ám! De az enyéim? A szlovákok? Hagytak volna megdögleni! Hogy fertőzést kaptam, meg ilyenek. Vittek a tárolóba!

– Hova?

– A hullaházba. A halottakhoz! A csontjaimban már giliszták voltak!

– Micsodák?

– Kukacok! Felzabálnak, mint a káposztát.

– Ez igaz, már bűzleni is úgy bűzlesz, mint egy hullajelölt! – nevetett Pavúk.

Teljesen elfelejtettem a jegyzőkönyvet írni, annyira lekötött az öreg monológja. Én is rágyújtottam. A koldus elégedett volt. Az új ing, a nadrág, a kabát ott hevert előtte, sőt, még egy kalapot is becsomagoltunk neki, hadd nézzen ki világian.

– Aztán bedobtak a gödörbe, a halottak közé, és már szórták is rám a meszet. De nekem remegni kezdtek az ujjaim! – folytatta, miután maga elé húzta a kezét, és füstös hangon elnevette magát. – Feltámadt! Azt kiabálták! Feltámadt a halott! És szanaszét futottak! Apácák is voltak ott!

– Hogyan mentették meg?

– Árammal élesztgettek. Orosz doktorok! Borisz meg Evzsín. Foglyok. És Zosa is, ő lengyel volt. Olyan fiatal, szép doktornő, nagyon szemrevaló. Vigyázott rá, hogy a szívem kibírja! Azok a kurvák meg lelőtték, mikor el akart menekülni!

– Az oroszok?

– Á, dehogyné! A fritzek!

– Sokat megélt, annyi szent.

– Húsz voltam, mikor a frontra küldtek. A bajuszom még nem serkent ki. De a lányok már tetszettek. Menjetelek el Tótsóvárra, és kérdezzétek meg. Mindenki meghalt! Egyedül én maradtam életben. De a nyugdíjból a legkevesebbet kaptam. Mert az oroszok ellen mentem. De ha az nincs, már én is halott lennék. . . – mutatott az öreg egy kampós szilongombolyagra. – Ez az igazság!

– Jöjjön, papa, aludja ki magát. . . – ragadtam meg a hóna alatt, bevittem a szobába, és megmutattam neki az ágyat.

– El kell ismerni, tisztaság van! Mint a rendes embereknel – dicsért meg az öreg, ahogy lefeküdt.

Megsajnáltam a szerencsétlent. Nyilván már rég nem aludt ágyban. Kár, hogy olyan drága ágy volt ez. De a kvártélyt úgy sem fogja kifizetni! Mégis, ki találná meg, és hol? Hacsak megint nem valami konténerben.

(részlet)

GYÖRGY NORBERT FORDÍTÁSA

STAVIARSKY, VÍTO
(György Norbert ford.)
Fekete cipők, fehér fűzővel
Noran Libro, 2016
(megjelenés előtt)

„Bandi felesége”
in: Férfi, nő, gyerek. Mai szlovák történetek
Noran Libro, 2016
(megjelenés előtt)

„Fekete csukák”
Magyar Lettre
Internationale, 94